

Šeimos stiprinimas Seime

2012–2016 m. Lietuvos Respublikos Seimo kadencijos balsavimo rezultatų apžvalga

„Šeimos institutas“ ir mėnraštis *Artuma* pristato Jums pirmąją tokią *balsavimo rezultatų apžvalgą*, skirtą šeimos stiprinimo temai. Šiuo leidiniu tikimės padėti Jums būti pilietiškai aktyviems, o artėjant Seimo rinkimams – lengviau pasirinkti, už ką balsuoti, remiantis ne tik kandidatų pažadais, bet ir Seimo narių realiais balsavimais dėl konkrečių teisės aktų.

Kiekvienos Seimo sesijos darbų programoje būna šimtai teisės aktų projektų. Suprantama, kad susiorientuoti tokioje gausybėje pasiūlymų, suvokti jų paskirtį, sekti jų svarstymo eigą nėra paprasta, nes tai reikalauja ne tik tam tikrų žinių, bet ir nemažai laiko. Todėl „Šeimos institutas“ drauge su *Artuma* ir partneriais jau kelerius metus rengia Seimo sesijų darbų apžvalgas (žr. www.seimos.org/stebesena arba www.artuma.lt/kiti-leidiniai/kita-leidyba). Jomis siekiame atkreipti dėmesį į mūsų parlamente svarstomus teisės aktus, kurie gali būti svarbūs šeimos gyvenimui ir gyvybės kultūrai puoselėti.

Remdamiesi sukaupta savo bei organizacijos *FRC Action* (JAV) patirtimi ir metodika rengiant *Vote Scorecard* (žr. www.frcaction.org/scorecard), atsižvelgdami į mokslininkų pastebėjimus, kad Lietuvoje iki šiol nevyksta šeimos politikos formavimo stebėsena, parengėme 2012–2016 m. Seimo kadencijos 13 atrinktų balsavimų rezultatų apžvalgą.

Atkreipiame dėmesį, kad apžvelgiamoje Seimo kadencijoje šeimai stiprinti skirti pasiūlymai buvo tik pateikiami siekiant pritarimo tolesniam svarstymui. Deja, šių teisės aktų svarstymai komitetuose vyko labai vangiai, o Seimo posėdžių salę pasiekė tik Konstitucijos pataisa dėl šeimos sąvokos patikslinimo. Kaip skelbiama Seimo, dažniausiai priimama mažiau negu pusė į sesijos darbų programą įtrauktų teisės aktų projektų. Tad daugybė pasiūlymų tiesiog „keliauja“ iš vienos sesijos darbų programos į kitą, vis tikintis, kad jie pasieks svarstymo ir priėmimo stadijas.

Apžvalgos rengimo metodika

Rengiant šią apžvalgą buvo peržiūrėtos iki 2016 m. rugpjūčio įvykusių aštuonių eilinių ir dviejų neeilinių Seimo sesijų darbotvarkės. Balsavimų rezultatai tikrinti ir tikslinti peržiūrint Seimo posėdžių stenogramas ir protokolus, kuriuose įrašyti Seimo narių prašymai pakeisti jų balsavimo rezultatus arba papildomai įskaityti jų balsą. Parlamentarų komandiruotės užfiksuotos pagal Seimo valdybos sprendimus peržiūrint juos net mėnesį prieš vykusį balsavimą. Palyginus registracijos balsavimui ir paties balsavimo rezultatus, sužymėti Seimo nariai, kurie užsiregistravo, tačiau nebalsavo. Nedalyvavimo, žymimo „N“ raide, priežastys (pvz., liga, artimųjų laidotuvės ar pan.) mums nežinomos, nes viešai prieinamos oficialios informacijos apie tai nėra.

Suvestinėje vertinti tik balsavimai. Rezultatas pateikiamas, kai yra balsuota nors vieną kartą; jei Seimo narys nė karto nebalsovo (?!), paliktas tuščias langelis. Galutinis rezultatas rodo, kaip dažnai (procentais nuo visų konkretaus Seimo nario balsavimų) buvo balsuojama palankiai šeimos stiprinimo atžvilgiu. Nebalsavimas dėl bet kurios priežasties neturėjo įtakos šiam rezultatui, tačiau labai svarbu, kad Jūs atkreiptumėte dėmesį, kaip dažnai ir dėl kokių priežasčių Seimo nariai nedalyvavo posėdžiuose.

Parlamentarų sąrašas pateiktas abėcėlės tvarka. Dalis Seimo narių šios kadencijos metu keitė frakcijas, – tais atvejais pastebėsite, kad prie Seimo nario yra pažymėta daugiau nei viena frakcija.

Frakcijų reitinguose pagal kiekvieną balsavimą yra įvertinta, kuriai frakcijai konkretaus balsavimo metu priklausė Seimo narys.

Visą kadenciją vyko Seimo narių kaita, todėl apie tai pateikiame išsamią informaciją atskiroje lentelėje. Laikotarpiui iki tapimo Seimo nariu arba po parlamentaro įgaliojimų sustabdymo ar frakcijos subyrėjimo reitingų lentelėse išsiskiria, nes yra palikti tušti langeliai.

Lentelėse nuo 1 iki 13 skaičiais pažymėti balsavimai dėl Seime svarstomų svarbiausių šeimos stiprinimui įtaką darančių teisės aktų projektų; apie kiekvieną jų apžvalgoje pateikiame trumpus pristatymus, kuriuos parengėme pagal aiškinamuosius raštus ir kitą susijusią informaciją. Taip pat pateikiama informacija apie kiekvieno pasiūlymo palankumą ar nepalankumą šeimos stiprinimui.

Šeimos stiprinimas šioje apžvalgoje suprantamas vadovaujantis pagrindiniais Lietuvos teisės aktais: **pagal Konstitucijos 38 str.** – kaip vyro ir moters tarpusavio įsipareigojimų ir atsakomybės, tėvų teisių ir pareigų bei vaikų pareigų įtvirtinimo stiprinimas, valstybės apsaugos ir globos stiprinimas šeimos, motinystės, tėvystės ir vaikystės atžvilgiu; **pagal Civilinio kodekso 3.3 str.** – kaip šeimos reikšmės visuomenėje užtikrinimo stiprinimas, šeimos narių tarpusavio atsakomybės už šeimos išsaugojimą ir vaikų auklėjimą stiprinimas bei galimybių visiems šeimos nariams tinkamai įgyvendinti savo teises stiprinimas.

Benjaminio Earvicker nuotrauka

Seime svarstomų svarbiausių šeimos stiprinimui įtaką darančių teisės aktų apžvalga

1. Civilinio kodekso pataisa dėl tėvystės ir motinystės tarpusavio papildomumo įtvirtinimo – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2013-05-21, pritarta: už – 56, prieš – 4, susilaikė – 16).

Seimo nariai pateikė siūlymą atkreipdami dėmesį į tai, kad galiojančiame Civiliniame kodekse išvardinti principai nepakankamai atsižvelgia į faktą, jog šeimoje augančiam vaikui vienodai reikšmingas tiek tėvo, tiek motinos vaidmuo.

Projekte numatoma, jog tėvystės ir motinystės tarpusavio papildomumo principas sustiprintų vaiko teisių apsaugą bei garantijas, kad taikant teisės normas būtų labiau paisoma prigimtinių vaiko poreikių bei interesų. Šis principas kyla iš žmogaus prigimčiai būdingo lyčių skirtumo. Vyras ir moteris šeimoje prisiimdami tėvo bei motinos pareigas negali dažnai vienas kito pakeisti, tačiau vienas kitą papildo jų prigimčiai savitu būdu.

Civilinio kodekso 3.3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-472 ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo papildymo 7 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIIP-473.

Palankus
šeimai stiprinti
siūlymas

2. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pataisa dėl vaiko teisės būti sveikam nuo pradėjimo įtvirtinimo – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2013-10-08, pritarta: už – 46, prieš – 15, susilaikė – 23).

Seimo nariai pateikė siūlymą atsižvelgdami į tai, kad galiojančiame Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme nepakankamai aiškiai apibrėžta, nuo kada vaikas turi teisę į sveiką ir saugią aplinką bei kitas sveikatos garantijas. Tai mažina jo galimybes sveikai augti ir vystytis.

Valstybė negali garantuoti, jog kiekvienas vaikas bus sveikas. Tačiau valstybė gali ir turi prisiimti pareigą paisyti vaiko prigimtinių interesų būti sveikam nuo pradėjimo momento, sudaryti sveiką ir saugią aplinką ir dirbtinai neapriboti vaikui šios galimybės. Taip pat valstybė neturi teikti prioriteto suaugusiųjų teisėms bei interesams tais atvejais, kai suaugusiųjų teisių ar interesų tenkinimas apribotų vaiko galimybes. Tokia nuostata atitinka Jungtinių Tautų Vaiko teisių apsaugos konvenciją.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-606(2).

Palankus
šeimai stiprinti
siūlymas

3. Konstitucijos pataisa dėl šeimos sąvokos patikslinimo – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2013-12-10, pritarta: už – 65, prieš – 8, susilaikė – 11).

107 Seimo nariai pateikė siūlymą Konstitucijoje aiškiai įtvirtinti, kad šeima kyla iš santuokos, kuri yra laisvas vyro ir moters susitarimas, taip pat kyla iš motinystės ir tėvystės, *apimančios įvairius giminystės lygius*.

Toks pakeitimas būtinas, nes šiuo metu galiojančiuose įstatymuose pateikiamų skirtingų ar neaiškių „šeimos“ bei „šeimos narių“ apibrėžimų priskaičiuojama net 30. Teisės aktų analizę atlikę

mokslininkai nė vieno šeimos apibrėžimo negalėjo išskirti kaip dominuojančio. Be to, Konstituciniam Teismui išaiškinus, kad svarbiausia yra „santykių turinys, o ne forma“, tapo nebeaišku, kokia šeima – meilės ir įsipareigojimo susieti vyras ir moteris ar emocinio prierašumo siejami asmenys – yra mūsų valstybės pamatas. Pasiūlymo autoriai pasirinko pirmąjį variantą.

Konstitucijos 38 straipsnio papildymo ir pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1217.

Palankus
šeimai stiprinti
siūlymas

4. Švietimo įstatymo pataisa dėl tėvų vaidmens sustiprinimo – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2014-06-17, pritarta: už – 38, prieš – 0, susilaikė – 11).

Seimo nariai pateikė siūlymą, nes esminiuose Lietuvos teisės aktuose įtvirtinto svarbaus tėvų vaidmens vis dar nėra galiojančiame Švietimo įstatyme: Konstitucijoje nustatyta *tėvų teisė ir pareiga – auklėti savo vaikus dorais žmonėmis ir ištikimais piliečiais, iki pilnametystės juos išlaikyti*; Civiliniame kodekse įtvirtinta, kad *tėvai turi teisę ir pareigą auklėti savo vaikus ir yra atsakingi už savo vaikų auklėjimą ir vystymą, privalo rūpintis savo vaikų sveikata, jų dvasiniu ir moraliniu ugdymu bei atlikdami šias pareigas turi pirmumo teisę prieš kitus asmenis*; tačiau iki šiol Švietimo įstatyme nurodoma, kad būtent švietimo sistema turi išugdyti kiekvienam asmeniui vertybines orientacijas, leidžiančias tapti doru, siekiančiu žinių, savarankišku, atsakingu, patriotiškai nusiteikusiu žmogumi.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 2, 3, 4, 5, 9, 10, 15, 22, 47, 49 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XIIP-1684.

Palankus
šeimai stiprinti
siūlymas

5. Nauja Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo redakcija – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2015-04-23, pritarta: už – 46, prieš – 4, susilaikė – 35).

Vyriausybė pateikė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtą naują įstatymo projektą, kuriuo siekiama įgyvendinti Vaiko teisių apsaugos institucijų sistemos pertvarkos koncepciją, formuoti profesionalių fizinių globėjų sistemą ir jos finansavimą, siekti, kad nebūtų pažeidžiamos vaiko teisės ir naudojamas smurtas prieš vaiką ir kt.

Į šį projektą nebuvo perkelti dabar galiojančio įstatymo skyriai „Vaikas ir šeima“, „Neįgalus vaikas“, „Vaikas ir mokykla“, „Vaikas ir darbas“, „Pagrindinės vaiko pareigos, jo atsakomybės ir elgesio kontrolės ypatumai“.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) ir susijusių 6 įstatymų projektai Nr. XIIP-2931–XIIP-2937.

Nepalankus
šeimai stiprinti
siūlymas

6. Alternatyvi nauja Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo redakcija – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2015-05-12, nepritarta: už – 31, prieš – 6, susilaikė – 37).

Projektą, kurį rengė specialistai ir nevyriausybinių organizacijų atstovai, pateikė Seimo parlamentinės grupės „Už šeimą“ nariai. Tai alternatyvus projektas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtam projektui, kuriame neproporcingai didelis dėmesys skiriamas atvejams, kai šeimoje vaiko teisių nepavyks-

ta užtikrinti ir jomis tenka rūpintis atskyrus vaiką nuo šeimos.

Šiuo projektu vaiko teisių apsaugos sistemą siūloma tobulinti taip, kad pačios šeimos, padedamos specialistų ir institucijų, gebėtų prisiimti visą atsakomybę už vaiko teisių įgyvendinimą ir apsaugą. Taip pat siekiama nustatyti, kad vaiko paėmimas iš jo atstovų būtų kraštutinė priemonė.

Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija) Nr. XIIP-300.2.

Palankus
šeimai stiprinti
siūlymas

7. Civilinio kodekso pataisos dėl santuokos nutraukimo supaprastinimo – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2015-10-13, nepritarta: už – 38, prieš – 25, susilaikė – 17).

Vyriausybė pateikė Teisingumo ministerijos parengtus projektus, kuriais siekiama santuokos nutraukimą abiejų sutuoktinių bendru sutikimu perduoti notarams ir taip žymiai sumažinti teismų darbo krūvį.

Šiuo metu santuoka sutuoktinių bendru sutikimu gali būti nutraukiama tik teisme. Be to, kitų Europos Sąjungos šalių patirtis rodo, kad supaprastinus skyrybų procesą skyrybų dar padaugėja.

Civilinio kodekso 3.51, 3.53, 3.57, 3.61, 3.64, 3.66, 3.67, 3.73, 3.75, 3.76, 3.77, 3.79, 3.85, 3.103, 3.126, 3.140, 3.305, 3.306 ir 5.7 straipsnių pakeitimo, Kodekso papildymo 3.76(1), 3.115(1) straipsniais ir 3.52, 3.54 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas ir susijusių 5 įstatymų projektai Nr. XIIP-3383–XIIP-3388.

Nepalankus
šeimai stiprinti
siūlymas

8. Civilinio kodekso pataisos dėl atsisakymo atskiru įstatymu reguliuoti partnerystę – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2015-10-13, pritarta: už – 33, prieš – 11, susilaikė – 18).

Seimo narė A. Stancikienė pateikė siūlymą išbraukti žodį „partnerystė“ iš Civilinio kodekso knygos „Šeimos teisė“. Išbraukus šį žodį būtų užtikrintas aiškumas ir logiškumas, neliktų prieštaravimo Konstitucijos 38 straipsniui, kuriame nurodoma, kad „Šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas. Valstybė saugo ir globoja šeimą, motinystę, tėvystę ir vaikystę. Santuoka sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu“.

Iki šiol nėra priimtas partnerystės įregistravimo tvarką reglamentuojantis įstatymas, bet jau yra susiklosčiusi teismų praktika, nagrinėjanti turtinius santykius tarp vyro ir moters (sugyventinių), todėl nėra būtinybės priimti partnerystės įregistravimo tvarką reglamentuojantį įstatymą. Be to, mažai tikėtina, kad sugyventiniai, dėl nereikšmingo antspaudo neregistruojantys santuokos, būtinai registruos partnerystę.

Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3560 ir Civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3561.

Palankus
šeimai stiprinti
siūlymas

9. Šeimos stiprinimo įstatymas – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2016-05-12, pritarta: už – 44, prieš – 4, susilaikė – 11).

Projektą parengusi Seimo parlamentinė grupė „Už šeimą“, bendradarbiaudama su VDU Santuokos ir šeimos studijų cen-

tru ir viešąja įstaiga „Šeimos institutas“, siekia ilgalaikių teigiamų demografinių pokyčių ir socialiai brandžių šeimų gausėjimo.

Šis įstatymas numatytas kaip pagrindinis, bendrasis, skirtas šeimos politikai. Jame įtvirtintais principais ir nuostatomis turėtų būti vadovaujama rengiant visus kitus su šeimos politika susijusius teisės aktus. Taip būtų užtikrintas nuoseklus, kryptingas ir tęstinis šeimų stiprinimas. Iki šiol tokio įstatymo nėra, o šeimos politika yra nenuosekli, nekoordinuota, mažai veiksminga.

Šeimos stiprinimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4255 ir Seimo statuto „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 135 straipsnio 3 dalies pakeitimo“ projektas Nr. XIIP-4256.

Palankus
šeimai stiprinti
siūlymas

10. Švietimo įstatymo pataisos dėl lytinio ugdymo, orientuoto į lytinio gyvenimo ankstinimą ir gausinimą – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2016-05-31, nepritarta: už – 21, prieš – 14, susilaikė – 20).

Seimo narė M. A. Pavilionienė pateikė siūlymą nustatyti, kad moksleivis turi teisę į lytinį ugdymą, kuris turi tapti privalomas, o ne tik rekomendacinio pobūdžio. Kartu siūloma Švietimo ir mokslo ministerijai parengti naują, Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijas atitinkančią lytinio ugdymo programą. Projektu norima mažinti paauglių nėštumus bei ligų plitimą, bet nesiekama mažinti paauglių rizikingų lytinių santykių pasirinkimo, ugdyti jų gebėjimą kurti santykius, bendradarbiauti.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 46 straipsnio pakeitimo ir papildymo 22(1) straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-1502.

Nepalankus
šeimai stiprinti
siūlymas

11. Konstitucijos pataisa dėl šeimos sąvokos patikslinimo – svarstymas, balsavimas dėl Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvados (2016-06-02, nepritarta: už – 29, prieš – 55, susilaikė – 9).

Pagrindiniu komitetu šiam projektui svarstyti paskirtas Teisės ir teisėtvarkos komitetas po ilgų svarstymų pateikė išvadą, siūlydamas Seimui atmesti iniciatorių pateiktą projektą, kuriuo siūloma Konstitucijoje aiškiai įtvirtinti, kad šeima kyla iš santuokos, kuri yra laisvas vyro ir moters susitarimas, taip pat kyla iš motinystės ir tėvystės, apimančios įvairius giminytės lygius.

Konstitucijos 38 straipsnio papildymo ir pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1217.

Nepalankus
šeimai stiprinti
siūlymas

12. Šeimos kortelės įstatymas – balsavimas dėl pritarimo po pateikimo (2016-06-09, pritarta bendru sutarimu).

Seimo nariai pateikė siūlymą įdiegti Šeimos kortelės sistemą, kuri būtų skiriama šeimoms, auginančioms 3 ir daugiau vaikų. Šių kortelių turėtojams būtų teikiamos įvairios lengvatos, nuolaidos. Tokiu būdu siekiama užtikrinti realią pagalbą daugia vaikėms šeimoms sudarant galimybes ne tik nusipirkti būtiniausių prekių ir paslaugų, bet ir užtikrinant galimybes vaikus išleisti į stovyklas, būrelius, edukacinius užsiėmimus, apsilankyti teatre, kine ir t. t.

Šeimos kortelės įstatymo projektas Nr. XIIP-4130 ir Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 3 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4131.

Palankus
šeimai stiprinti
siūlymas

13. Konstitucijos pataisa dėl šeimos sąvokos patikslinimo – svarstymas, balsavimas dėl Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvados (2016-06-28, pritarta: už – 74, prieš – 19, susilaikė – 20).

Seimo nariams nepritarus pagrindinio Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvada, projektas svarstyti buvo perduotas Socialinių reikalų ir darbo komitetui. Šis komitetas pateikė išvadą, kuria siūloma Seimui pritarti iniciatorių pateiktam projektui. Juo Konstitucijoje rekomenduojama aiškiai įtvirtinti, kad šeima kyla iš santuokos, kuri yra laisvas vyro ir moters susitarimas, taip pat kyla iš motinystės ir tėvystės, apimančios įvairius giminystės lygius.

Konstitucijos 38 straipsnio papildymo ir pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1217.

Palankus šeimai stiprinti siūlymas

Kas teikė šiuos pasiūlymus

Aštuoni iš čia apžvelgiamų šeimai stiprinti palankių pasiūlymų buvo pateikti pavienių Seimo narių ar jų grupių. Daugiausia pasiūlymų pateikė šie Seimo nariai: R. J. Dagys (TS-LKDF) – 7, R. Tamašunienė (LLRAF) ir A. Dumbrava (FTT) – po 6, R. Baškienė (MG), V. Aleknaitė-Abramikienė (TS-LKDF), M. Zasčiurinskas (DPF), V. Stundys (TS-LKDF) ir P. Gražulis (FTT) – po 5, V. Kravčionok (LLRAF), J. Kvetkovskij (LLRAF), L. Talmont (LLRAF), A. Stancikienė (FDK/MG), P. Urbšys (MG), V. Juozapaitis (TS-LKDF), K. Starkevičius (TS-LKDF) ir E. Vareikis (TS-LKDF) – po 4.

Tris čia apžvelgiamus nepalankius šeimai stiprinti pasiūlymus pateikė Teisingumo ministerija (ministras J. Bernatoniš), Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (ministrė A. Pabedinskienė) bei Seimo narė M. A. Pavilionienė (LSDPF).

Dvi išvados, dėl kurių buvo balsuojama Seimo posėdžiuose, parengė Seimo komitetai: nepalankią šeimai stiprinti – Teisės ir teisėtvarkos komitetas (pirm. J. Sabatauskas), palankią – Socialinių reikalų ir darbo komitetas (pirm. K. Miškinienė).

13 balsavimų Seime dėl šeimos stiprinimui svarbių projektų ir palankių šeimai balsavimų procentas nuo dalyvautų balsavimų

Sutrumpinimai

DPF	Darbo partijos frakcija
FDK	Frakcija „Drąsos kelias“ (iki 2014-06-19)
FTT	Frakcija „Tvarka ir teisingumas“
LSF	Liberalų sąjūdžio frakcija
LLRAF	Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDPF	Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
MG	Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF	Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija

Žymėjimų reikšmės

+	Balsavo palankiai šeimos stiprinimui
-	Balsavo nepalankiai šeimos stiprinimui
N	Nedalyvavo balsavime
K	Buvo komandiruotėje
U/N	Užsiregistravo, bet nebalsavo
	Balsavo palankiai šeimos stiprinimui visuose balsavimuose ir dalyvavo daugiau nei pusėje iš visų apžvelgiamų balsavimų

	Seimo narys	Frakcija	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	%
1	Remigijus Ačas	FTT/MG	N	N	+	N	N	N	+	N	N	N	N	N	N	100
2	Mantas Adomėnas	TS-LKDF	+	K	+	N	K	+	+	+	+	K	K	N	+	100
3	Vilija Aleknaitė-Abramikienė	TS-LKDF	+	+	+	N	+	+	+	N	+	+	+	+	+	100
4	Arvydas Anušauskas	TS-LKDF	N	+	+	-	N	N	N	N	+	N	+	+	+	86
5	Vytenis Povilas Andriukaitis	LSDPF	N	N	N	N										
6	Petras Auštrevičius	LSF	N	N	K	K										
7	Audronius Ažubalis	TS-LKDF	K	+	+	K	+	+	+	+	+	+	N	N	+	100
8	Linas Balsys	MG	N	K	N	K	N	N	K	K	N	N	-	+	-	33
9	Virginija Baltraitienė	DPF	N	-	+	N	-	N	N	N	N	N	N	N	N	33
10	Kęstutis Bartkevičius	FTT	+	-	+	+	+	N	+	+	K	+	+	N	+	90
11	Mindaugas Bastys	LSDPF	N	-	U/N	N	N	N	N	N	N	N	N	+	N	50
12	Rima Baškienė	MG	+	+	+	+	N	N	+	+	+	+	+	+	+	100
13	Juozas Bernatoniš	LSDPF	N	N	N	N	N	N	-	-	N	N	N	N	-	0
14	Agnė Bilotaitė	TS-LKDF	N	K	+	N	+	N	+	+	+	N	+	+	+	100
15	Šarūnas Birutis	DPF	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+	100
16	Bronius Bradauskas	LSDPF	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	
17	Stasys Brundza	FTT/MG/LSDPF					-	-	-	+	N	-	N	+	-	29

ar žinai, už ką ir kodėl balsuosi Seimo rinkimuose?

18	Saulius Bucevičius	DPF/LSF	N	N	+	N	N	N	N	N	-	N	N	N	N	50
19	Valentinas Bukauskas	DPF	N	+	N	N	-	N	+	N	N	K	+	N	+	80
20	Algirdas Butkevičius	LSDPF	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	
21	Vida Marija Čigriejienė	TS-LKDF/MG	+	N	+	+	N	+	+	+	N	N	+	+	+	100
22	Petras Čimbaras	DPF	+	+	+	+	-	-	K	K	+	N	+	N	+	78
23	Viktorija Čmilytė-Nielsen	LSF					+	-	-	-	N	N	-	N	-	17
24	Rimantas Jonas Dagys	TS-LKDF	+	+	+	+	+	N	+	+	+	+	+	+	+	100
25	Kęstutis Daukšys	DPF	+	+	N	N	-	N	K	K	N	N	+	+	+	83
26	Irena Degutienė	TS-LKDF	+	+	+	N	N	N	N	N	+	+	+	+	+	100
27	Sergej Dmitrijev	DPF	N	-	N	N	N	N	N	N	N	+	+	+	+	80
28	Larisa Dmitrijeva	DPF	+	+	+	+	N	N	-	-	+	+	+	+	+	82
29	Arūnas Dudėnas	LSDPF	N	-	N	+	-	-	N	N	N	N	-	+	-	29
30	Algimantas Dumbrava	FTT	+	+	+	+	U/N	+	+	+	K	+	+	+	+	100
31	Arimantas Dumčius	TS-LKDF/MG	+	+	+	N	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
32	Vilija Filipovičienė	DPF	+	-	+	N	-	-	-	+	N	+	+	+	+	64
33	Viktoras Fiodorovas	DPF	N	+	N	N	-	-	N	N	N	N	N	+	U/N	50
34	Vitalijus Gailius	LSF	N	N	N	N	+	N	N	N	N	N	N	N	-	50
35	Vytautas Gapšys	DPF	K	N	N	N	-	-	-	N	+	N	N	+	U/N	40
36	Vydas Gedvilas	DPF	K	N	+	N	-	N	N	N	N	N	N	N	-	33
37	Eugenijus Gentvilas	LSF	N	N	-	N	+	N	N	N	N	N	N	N	-	33
38	Povilas Gylys	FDK/FTT/MG	+	K	+	K	+	N	+	N	N	N	+	N	+	100
39	Kęstutis Glaveckas	LSF	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	
40	Loreta Graužinienė	DPF	N	K	N	N	K	K	K	K	N	K	+	+	+	100
41	Petras Gražulis	FTT	+	N	+	+	+	+	+	+	N	K	+	N	+	100
42	Kazys Grybauskas	LSDPF	-	-	N	-	-	N	-	-	-	-	-	+	-	9
43	Šarūnas Gustainis	LSF					+	-	-	N	N	N	-	N	-	20
44	Gediminas Jakavonis	DPF	N	N	+	N	-	N	-	N	N	K	K	N	+	50
45	Donatas Jankauskas	TS-LKDF	N	+	+	N	U/N	+	N	+	N	N	+	+	+	100
46	Zbignej Jedinskij	LLRAF	+	+	+	N	+	N	+	+	+	N	+	N	+	100
47	Edmundas Jonyla	LSDPF	+	-	-	+	-	-	-	-	N	-	N	+	N	30
48	Sergejus Jovaiša	TS-LKDF	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
49	Rasa Juknevičienė	TS-LKDF	+	+	+	K	K	N	K	K	N	K	+	K	+	100
50	Benediktas Juodka	LSDPF	-	K	-	+	K	-	K	K	-	K	N	N	-	17
51	Vytautas Juozapaitis	TS-LKDF	+	N	+	N	+	+	+	+	N	+	+	+	+	100
52	Vytautas Kamblevičius	FTT	N	-	+	+	-	N	+	+	K	+	+	+	+	80
53	Liutauras Kazlavickas	TS-LKDF	+	+	+	N	+	+	+	+	+	+	+	N	+	100
54	Gediminas Kirkilas	LSDPF	K	K	N	K	-	N	K	K	N	N	-	N	N	0
55	Kęstas Komskis	FTT	N	K	N	+	-	N	-	-	+	+	+	+	+	67
56	Jonas Kondrotas	DPF	+	+	+	+	-	U/N	-	-	+	N	+	+	+	73
57	Vanda Kravčionok	LLRAF	+	N	+	N	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
58	Dainius Kreivys	TS-LKDF	+	+	+	N	N	N	N	N	+	N	+	+	+	100
59	Andrius Kubilius	TS-LKDF	+	+	+	K	+	K	N	N	+	N	K	N	K	100
60	Dalia Kuodytė	LSF	-	N	-	N	K	-	-	-	-	-	-	N	-	0
61	Rytas Kupčinskas	TS-LKDF	+	+	N	K	+	N	N	N	K	+	+	K	+	100
62	Kazimieras Kuzminskas	TS-LKDF	+	+	+	+	+	+	N	N	+	+	+	N	+	100
63	Juzef Kvetkovskij	LLRAF	+	+	+	N	-	N	N	N	+	N	+	+	+	88
64	Algis Kašėta	LSF	N	N	N	N										
65	Orinta Leiputė	LSDPF	-	-	N	N	N	-	-	-	N	-	-	+	-	11
66	Arminas Lydeka	LSF					N	-	K	K	N	K	N	N	-	0
67	Michal Mackevič	LLRAF	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	92

ar žinai, už ką ir kodėl balsuosi Seimo rinkimuose?

68	Vincė Vaidevutė Margevičienė	TS-LKDF	+	+	+	+	+	+	+	+	+	N	+	+	+	100
69	Raimundas Markauskas	DPF	-	N	+	+	N	-	N	N	+	N	+	N	+	71
70	Kęstutis Masiulis	TS-LKDF	+	+	+	N	+	+	K	K	+	K	+	+	+	100
71	Antanas Matulas	TS-LKDF	+	+	N	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
72	Vytautas Antanas Matulevičius	FDK/MG	+	+	-	N	-	-	-	-	+	-	-	+	N	36
73	Andrius Mazuronis	FTT/MG/LSF	N	N	N	N	+	-	K	K	N	K	-	N	-	25
74	Vidas Mikalauskas	LSDPF							-	-	-	N	-	+	N	20
75	Gintautas Mikolaitis	LSDPF	N	N	+	N	N	U/N	N	N	N	N	N	+	N	100
76	Dangutė Mikutienė	DPF	N	+	+	N	-	-	N	N	+	+	+	+	+	78
77	Kristina Miškinienė	LSDPF	-	-	N	-	-	-	-	-	N	N	N	N	-	0
78	Albinas Mitrulevičius	LSDPF	-	-	N	+	-	-	U/N	-	-	-	-	+	N	20
79	Arvydas Mockus	LSDPF	-	N	N	N	-	N	N	N	N	N	-	N	-	0
80	Alma Monkauskaitė	LSDPF	-	-	-	N	-	-	-	-	N	-	-	N	N	0
81	Eligijus Masiulis	LSF	N	N	-	N	+	-	N	N	N					33
82	Valentinas Mazuronis	DPF	N	N	+	N										100
83	Audrius Nakas	MG					+	-	N	N	N	N	-	N	N	33
84	Jaroslav Narkevič	LLRAF	+	+	+	+	N	N	+	+	+	+	+	+	+	100
85	Petras Narkevičius	DPF	N	N	+	-	-	-	N	N	+	-	N	+	+	50
86	Antanas Nesteckis	LSDPF	-	-	N	-	-	+	+	-	N	-	N	N	N	25
87	Juozas Olekas	LSDPF	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	-	N	-	0
88	Andrius Palionis	LSDPF	-	N	N	+	-	-	-	-	-	N	N	+	-	22
89	Raimundas Paliukas	DPF	+	N	N	+	-	-	-	-	+	-	K	+	+	50
90	Artūras Paulauskas	DPF	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	+	-	50
91	Bronius Pauža	LSDPF	N	-	N	-	N	N	N	-	N	K	N	N	-	0
92	Marija Aušrinė Pavilionienė	LSDPF	-	-	N	K	-	-	-	-	-	-	-	K	-	0
93	Milda Petrauskienė	LSDPF	-	-	-	-	N	-	-	-	N	N	-	+	-	10
94	Darius Petrošius	LSDPF	-	-	N	N	-	N	-	-	-	N	N	+	N	14
95	Domas Petrulis	LSDPF	+	-	N	N	-	N	K	K	K	K	-	+	-	33
96	Audronė Pitrėnienė	DPF	N	-	+	N	-	-	N	N	N	N	N	N	N	25
97	Raminta Popovienė	LSDPF	+	-	N	-	-	-	-	-	N	N	N	+	-	22
98	Juras Požela	LSDPF	N	-	-	N	N	N	N	N	N	N	-	N	-	0
99	Giedrė Purvanenckienė	LSDPF	K	-	-	K	-	K	-	-	-	-	-	K	-	0
100	Naglis Puteikis	TS-LKDF/MG	+	+	+	+	N	+	N	N	+	+	N	N	+	100
101	Algirdas Vaclovas Patackas	FDK/MG	+	N	+	N										100
102	Jurgis Razma	TS-LKDF	+	+	+	N	N	+	+	+	+	+	+	+	+	100
103	Irina Rozova	LLRAF	N	N	-	N	N	+	+	N	N	+	+	+	+	86
104	Rimas Antanas Ručys	FTT					N	N	N	N	K	N	+	+	+	100
105	Julius Sabatauskas	LSDPF	N	-	N	N	N	-	-	N	-	N	-	+	-	14
106	Algimantas Salamakinas	LSDPF	N	-	N	N	N	N	N	N	N	N	-	N	-	0
107	Ričardas Sargūnas	DPF	+	+	N	N	-	K	+	-	+	N	+	+	+	78
108	Paulius Saudargas	TS-LKDF	N	N	N	N	N	N	+	+	N	+	+	N	+	100
109	Vytautas Saulis	LSDPF	-	-	-	-	-	-	-	-	N	-	N	+	N	10
110	Valerijus Simulik	LSDPF/MG	N	-	+	N	N	N	-	N	N	N	K	N	+	50
111	Rimantas Sinkevičius	LSDPF	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	
112	Algirdas Sysas	LSDPF	N	-	-	N	N	-	N	N	-	N	-	+	-	14
113	Valdas Skarbalius	DPF	+	-	+	+	-	-	N	N	N	N	-	+	-	44
114	Artūras Skardžius	LSDPF	N	N	-	N	K	N	N	N	N	-	+	N	N	33
115	Aurelija Stancikienė	FDK/MG	+	N	N	N	+	+	N	N	N	+	+	N	+	100
116	Kazys Starkevičius	TS-LKDF	+	K	+	+	+	+	N	N	N	+	+	+	+	100
117	Gintaras Steponavičius	LSF	N	N	-	N	N	N	N	N	N	N	-	K	-	0

ar žinai, už ką ir kodėl balsuosi Seimo rinkimuose?

118	Algis Strelčiūnas	TS-LKDF	+	+	+	N	+	+	+	N	+	N	+	+	+	100
119	Valentinas Stundys	TS-LKDF	+	+	+	+	+	+	+	+	N	N	+	N	+	100
120	Eduardas Šablinskas	LSDPF	-	-	N	+	-	N	-	N	-	N	N	+	-	25
121	Rimantė Šalaševičiūtė	LSDPF	-	-	-	N	N	N	N	N	N	-	-	+	-	14
122	Stasys Šedbaras	TS-LKDF	+	+	+	N	N	+	+	+	+	+	+	+	+	100
123	Irena Šiaulienė	LSDPF	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	K	+	-	8
124	Remigijus Šimašius	LSF	N	-	-	N										0
125	Leonard Talmont	LLRAF	N	+	+	N	+	N	+	+	N	N	+	+	+	100
126	Rita Tamašunienė	LLRAF	N	+	+	N	+	+	+	+	K	+	+	+	+	100
127	Gintaras Tamošiūnas	DPF	-	-	-	N	-	-	+	N	+	N	N	N	-	25
128	Dalia Teišerskytė	LSF	N	N	N	N	+	N	-	N	N	N	N	N	N	50
129	Darius Ulickas	DPF	+	+	+	+	N	-	-	N	+	-	+	+	+	73
130	Povilas Urbšys	MG	+	N	+	+	N	N	+	+	N	+	+	+	+	100
131	Sergej Ursul	DPF	+	+	+	N	-	-	+	-	N	N	-	K	+	56
132	Viktor Uspaskich	DPF	N	K	N											
133	Jolita Vaickienė	FTT/LSF	+	-	N	+	-	-	-	N	-	-	N	N	N	25
134	Ona Valiukevičiūtė	FTT	N	-	N	N	-	-	-	N	K	-	N	K	-	0
135	Egidijus Vareikis	TS-LKDF	+	N	N	+	+	K	+	+	+	+	K	K	+	100
136	Jonas Varkala	FDK/MG	+	N	+	N	+	+	+	+	+	+	+	+	+	100
137	Valdas Vasiliauskas	FDK/FTT/MG	+	N	+	+	N	N	+	+	K	N	+	+	+	100
138	Birutė Vėsaitė	LSDPF	N	-	N	U/N	K	-	-	-	N	K	K	N	-	0
139	Arvydas Vidžiūnas	TS-LKDF	N	+	+	N	N	N	N	N	N	K	+	N	+	100
140	Vitalija Vonžutaitė	DPF	N	N	N	N	N	N	+	N	N	N	N	N	N	100
141	Neringa Venckienė	FDK	N	N	N	N										
142	Mečislovas Zasčiurinskas	DPF	N	+	N	N	+	+	K	K	+	K	+	+	+	100
143	Aleksandras Zeltinis	LSDPF	-	-	-	+	-	-	-	-	N	-	-	+	-	17
144	Emanuelis Zingeris	TS-LKDF	K	+	K	N	K	+	N	N	N	N	+	N	+	100
145	Edvardas Žakaris	LSDPF	+	-	+	+	N	-	-	N	N	N	N	+	+	63
146	Pranas Žeimys	TS-LKDF	+	+	+	+	+	+	N	N	+	N	+	+	+	100
147	Remigijus Žemaitaitis	FTT	N	N	N	+	-	N	N	N	K	K	+	N	+	75
148	Rokas Žilinskas	TS-LKDF	-	+	N	+	+	N	+	N	+	N	+	+	+	89
149	Zita Žvikienė	DPF	N	K	+	N	-	-	-	N	N	N	+	K	+	50

Seimo narių kaita 2012–2016 m. kadencijos metu

Vytėnis Povilas Andriukaitis: Seimo narys iki 2014-09-15

(tapo ES komisaru)

Petras Auštrevičius: Seimo narys iki 2014-06-27 (išrinktas į EP)

Stasys Brundza: Seimo narys nuo 2014-07-01

Zigmantas Balčytis: išrinktas, bet įstatymų nustatyta tvarka
2012-11-16 nepriėmė (liko EP nariu)

Vilija Blinkevičiūtė: išrinkta, bet įstatymų nustatyta tvarka 2012-11-16
nepriėmė (liko EP nare)

Viktorija Čmilytė-Nielsen: Seimo narė nuo 2015-04-21

Algimantas Dumbrava: Seimo narys nuo 2013-03-22

Vytautas Gapšys: Seimo narys iki 2016-08-07 (atsistatydino)

Kazys Grybauskas: Seimo narys nuo 2013-03-22

Šarūnas Gustainis: Seimo narys nuo 2015-03-24

Zbignevas Jedinskij: Seimo narys nuo 2012-11-19

Algis Kašėta: Seimo narys iki 2015-04-08 (išrinktas meru)

Orinta Leiputė: Seimo narė nuo 2012-11-19

Arminas Lydeka: Seimo narys nuo 2014-07-01

Vidas Mikalauskas: Seimo narys nuo 2015-06-29

Gintautas Mikolaitis: Seimo narys nuo 2012-11-19

Eligijus Masiulis: Seimo narys iki 2016-05-19 (atsistatydino)

Valentinas Mazuronis: Seimo narys iki 2014-06-25 (išrinktas į EP)

Audrius Nakas: Seimo narys nuo 2015-04-14

Algirdas Vaclovas Patackas: Seimo narys iki 2015-04-03 (mirė)

Zdzisław Palevič: išrinktas, bet įstatymų nustatyta tvarka 2012-11-16
nepriėmė (liko EP nariu)

Irina Rozova: Seimo narė nuo 2012-11-19

Rimas Antanas Ručys: Seimo narys nuo 2014-06-26

Remigijus Šimašius: Seimo narys iki 2015-04-20 (išrinktas meru)

Gintaras Tamošiūnas: Seimo narys nuo 2014-06-05

Valdemaras Tomaševski: išrinktas, bet įstatymų nustatyta tvarka
2012-11-16 nepriėmė (liko EP nariu)

Viktor Uspaskich: Seimo narys iki 2014-06-03 (išrinktas į EP)

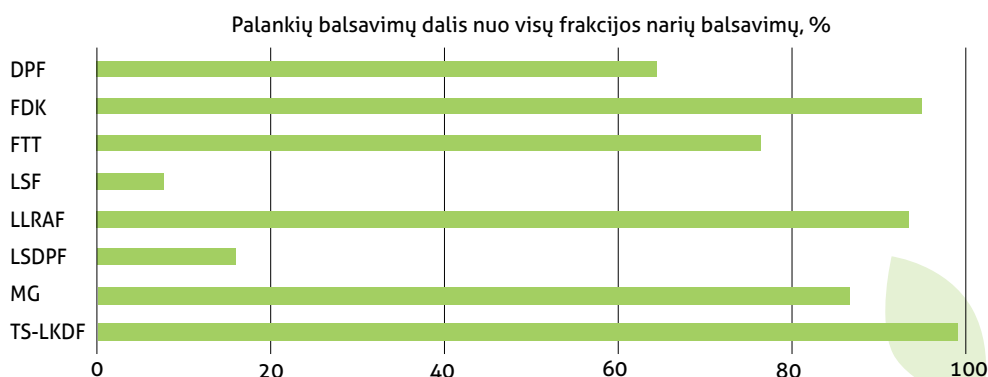
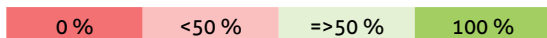
Neringa Venckienė: Seimo narė iki 2014-06-19 (apkalta)

Julius Veselka: Seimo narys iki 2012-11-26 (mirė)

Aleksandras Zeltinis: Seimo narys nuo 2013-03-22

ar žinai, už ką ir kodėl balsuosi Seimo rinkimuose?

Frakcija	Palankių balsavimų dalis nuo visų frakcijos narių balsavimų (pagal kiekvieną balsavimą), %													Bendras rezultatas, %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
DPF	91	69	100	88	5	7	38	17	100	57	88	100	83	65
FDK	100	100	80	100										95
FTT	100	20	100	100	25	40	56	86	100	80	100	100	88	76
LSF	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0	0	8
LLRAF	100	100	88	50	83	100	100	100	100	100	100	100	100	94
LSDPF	19	0	20	50	0	5	5	0	0	0	5	100	4	16
MG	100	100	100	100	80	60	71	75	100	83	67	100	91	87
TS-LKDF	96	100	100	92	100	100	100	100	100	100	100	100	100	99

BALSUOKITE už tuos, kurie gina Jūsų vertybes!

DRAŠIAI BENDRAUKITE su Jūsų interesams atstovaujančiais politikais. Teiraukitės, kodėl jie palaikė (nepalaikė) vieną ar kitą teisės akto projektą. Klauskite, kokios pagalbos reikia, kad šeimų stiprinantys sprendimai būtų priimti ir įgyvendinami.

Nepamirškime:
tai mes kuriame savo šeimas,
visos visuomenės
ir valstybės ateitį!

šeimos | institutas

Apžvalga parengta VŠĮ „Šeimos institutas“ ir VŠĮ Caritas leidyklos „Artuma“

Atsiliepimus ir pasiūlymus rašykite el. p.: institutas@seimos.org ir redakcija@artuma.lt.

Jūs galite prisidėti prie leidinio parengimo, leidybos bei platinimo ir taip padėti mums pasiekti kuo daugiau būsimų rinkėjų:

Viešoji įstaiga „Šeimos institutas“, įm. k. 303098216
 sąsk. nr. LT86 7300 0101 3611 3855, AB „Swedbank“

Viešoji įstaiga Caritas leidykla „Artuma“, įm. k. 134460120
 sąsk. nr. LT09 7300 0100 0226 4553, AB „Swedbank“

Mokėjimo paskirtyje nurodykite „Parama veiklai“

Artuma
 Katalikiškas mėnraštis šeimai

www.seimos.org, www.artuma.lt